

DOROTA CZERWIŃSKA-KAYZER

RENTOWNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA MIĘSNEGO W LATACH 2002-2004

*Z Katedry Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej
Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu*

ABSTRAKTUM. Eine Finanzsituation eines Betriebes fließt auf ganze Wirtschaftsentwicklung des Landes ein. Deshalb soll jeder Betrieb nach besten Finanzergebnisse trachten. Damit er gute Ergebnisse bekommen koennt, soll seine wirtschaftliche Taetigkeit ganze Zeit kontrolliert sein. Eine von den Kontrollmethoden ist die DuPont-Analyse. Diese Analyse erlaubt schnell eine Einschaeztung durchzufuehren und einfließende Faktoren zu zeigen. In dieser Veroeffentlichung wurde die DuPont-Analyse fuer Fleischbetriebe durchgefuehrt. Aus durchgefuehrte Untersuchung geht es, hervor daß auf Kapitalrentabilitaet den groeßten Einfluß: die Verkaufsrentabilitaet und Vermoegenrotation haben. Die Analyse zeigt auch, daß eine Kapitalstruktur verbessert sein soll.

Schlüsselwoerter: Rentabilitaet, Fleischbetriebe, DuPont-Analyse

Wstęp

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw warunkuje rozwój gospodarczy całego kraju. Wysokie tempo wzrostu sprzedaży, duża rentowność, znaczne wydatki na inwestycje – to wyniki oczekiwane, zwłaszcza że osiągające je przedsiębiorstwa mogą się przyczynić do tworzenia nowych miejsc pracy i stawać się bardziej konkurencyjne na rynku krajowym i zagranicznym (Czerwińska-Kayzer i Bieniasz 2004). By uzyskać te oczekiwane wyniki, działalność gospodarcza prowadzona w przedsiębiorstwie powinna podlegać ciągłej weryfikacji i ocenie.

System kontroli działalności przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej powinien w jak najszerszym zakresie wykorzystywać różne metody i narzędzia, które pozwolą dokonać właściwej oceny prowadzonej działalności operacyjnej w jak najkrótszym czasie (Jarka 2005). Do szybkiego rozpoznania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa oraz zdolności do generowania zysku służy analiza finansowa, która opiera się na szeregu różnych analiz, stąd jest uznawana za bardzo praco- i czasochłonną. W dobre potrzeby szybkiej informacji został stworzony układ wskaźników, zwany

szybkim testem diagnostycznym (**Rachunkowość...** 2005), który uwzględnia zależności między różnymi wskaźnikami pozwalającymi określić czynniki wpływające na sytuację finansową przedsiębiorstwa. Budowa wspomnianego testu jest oparta na modelu DuPonta.

Możliwość wykorzystania modelu DuPonta do oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa i wskazania czynników ją kształtujących, była przesłanką do przedstawienia i oceny rentowności wybranych przedsiębiorstw sektora mięsnego w Polsce w latach 2002-2004. By zwiększyć wartość poznawczą pracy, cel główny uzupełniono celami cząstkowymi, którymi są: analiza zależności przyczynowo-skutkowych oraz wskazanie czynników decydujących o poziomie rentowności kapitału własnego.

Metoda badawcza

Do przeprowadzenia analizy rentowności przedsiębiorstwa posłużono się w pracy danymi ze sprawozdań finansowych publikowanych w latach 2002, 2003 i 2004 w „Rzeczpospolitej” (**Polskie przedsiębiorstwa...** 2003, 2004, 2005). W grupie 1500 największych przedsiębiorstw w 2002 roku znalazło się 136 przedsiębiorstw branży rolno-spożywczej, w tym sektor mięsny reprezentowało 28 jednostek (**Czerwińska-Kayzer i Bieniasz** 2004). W latach 2003 i 2004 lista została poszerzona i objęła 2000 przedsiębiorstw. Z branży rolno-spożywczej prezentowało swoje dane 206 jednostek w 2003 roku i 219 jednostek w 2004 roku. Sektor mięsny był reprezentowany w kolejnych latach przez 40 i 54 jednostki gospodarcze.

Z tej licznej grupy przedsiębiorstw do analizy wybrano tylko 11 przedsiębiorstw. Te bowiem spełniły kryterium wyboru, którym było opublikowanie przez trzy kolejne lata wszystkich danych niezbędnych do realizacji celu (tj. wartości aktywów i pasywów, kapitału własnego, przychodów ze sprzedaży, zysku netto itp.). Wybrane przedsiębiorstwa, uwzględniając wartość majątku ogółem, podzielono na trzy grupy. Pierwsza grupa, tzw. małe przedsiębiorstwa, objęła cztery jednostki, których wartość majątku ogółem w 2004 roku nie przekroczyła 100 mln zł. Drugą grupę, tzw. średnich przedsiębiorstw, utworzyły jednostki dysponujące majątkiem w przedziale 100-200 mln zł. Trzecia grupa – dużych przedsiębiorstw – objęła cztery firmy o wartości aktywów ogółem powyżej 200 mln zł.

Do analizy i oceny rentowności przedsiębiorstw wykorzystano najbardziej syntetyczny wskaźnik, tj. stopę zwrotu z kapitału własnego¹, będący iloczynem dwóch wielkości: wskaźnika rentowności majątku ogółem (aktywów) (ROA) oraz tzw. mnożnika kapitału własnego (ER) (**Żwirbła** 2006), co wyraża formuła:

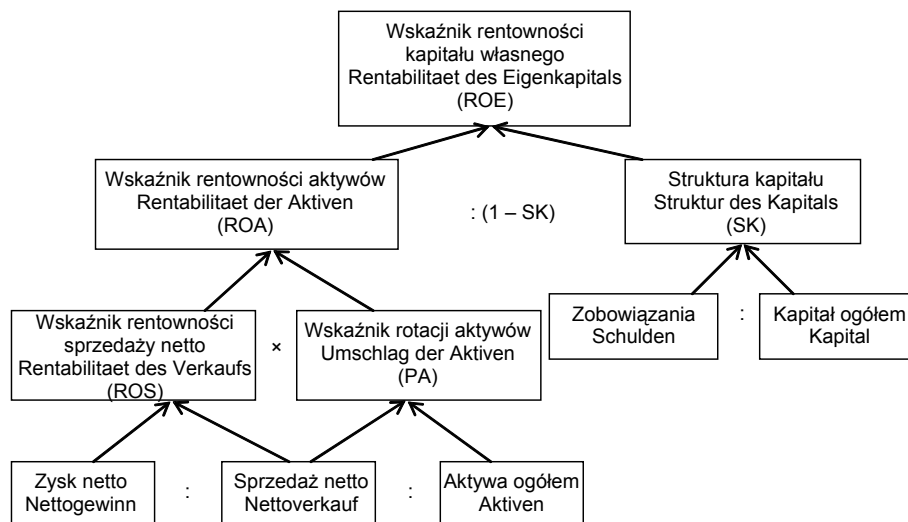
$$ROE = ROA \times ER$$

Dalsze rozwinięcie równania wskazuje, że na rentowność kapitału własnego mają wpływ także: rentowność sprzedaży i aktywność działania, gdyż rentowność aktywów (ROA) to iloczyn wskaźnika rentowności sprzedaży (ROS) i rotacji aktywów (PA):

$$ROA = ROS \times PA$$

¹W literaturze przedmiotu wskaźnik ten jest określany także mianem wskaźnika rentowności kapitału własnego bądź z angielskiego *Return on Equity* – ROE.

Powiązania przyczynowo-skutkowe, jakie występują między poszczególnymi wskaźnikami, umożliwiają opracowanie różnych układów strukturalnych wskaźników, zwanych piramidami wskaźników (Analiza... 1999). Układ wskaźników wykorzystany w tej pracy w celu określenia czynników wpływających na rentowność kapitału własnego przedstawiono na rycinie 1. Z modelu wynika, że za pomocą przedstawionej relacji można określić i ocenić wpływ różnych czynników na poprawę lub pogorszenie stopy zwrotu kapitału (Rachunkowość... 2005). Tymi czynnikami mogą być wzrost sprzedaży, zmniejszenie wartości majątku przedsiębiorstwa, obniżka kosztów czy zwiększenie zadłużenia.

Ryc. 1. Powiązania wskaźników w modelu DuPonta
Bild 1. Beziehungen zwischen Kennziffern im Modell von DuPont

Charakterystyka badanych przedsiębiorstw

Pierwsza grupa przedsiębiorstw to jednostki, których majątek w 2002 roku kształtował się w przedziale 30-75 mln zł. Wartość aktywów z każdym rokiem powiększała się i w 2004 roku przedział ten przyjął granice 38-85 mln zł. Średnie przychody ze sprzedaży w tej grupie przedsiębiorstw w roku 2002 i 2003 kształtowały się na poziomie 245 mln zł, w 2004 roku przychody wzrosły o 49% i wyniosły 366 mln zł. Wypracowane przychody w kilku przypadkach nie wystarczyły na pokrycie kosztów, gdyż jedno przedsiębiorstwo w 2002 roku uzyskało stratę na poziomie 2,5 mln zł, a w 2003 roku stratę wypracowały dwie jednostki.

W przedsiębiorstwach należących do drugiej grupy średnia wartość majątku ogółem wynosiła w 2002 roku 72,3 mln zł, w 2003 roku – 72,5 mln zł i w 2004 roku – 105,6 mln zł. Z przedstawionych danych wynika, iż wartość aktywów w 2003 roku prawie wcale się nie zmieniła, natomiast w 2004 roku wzrosła o 46%. Taka sytuacja była spowodowana tym, iż w 2003 roku dwie jednostki prawie nie zmieniły stanu posiadanego majątku, natomiast w przypadku trzeciej firmy majątek nawet się zmniejszył o 5,3%.

Tak znaczny przyrost wartości przeciętnych aktywów w 2004 roku w drugiej grupie był spowodowany przede wszystkim podwojeniem majątku przez jedno z przedsiębiorstw: majątek ten wyniósł wówczas prawie 102 mln zł.

Przychody ze sprzedaży w 2002 roku w drugiej grupie przedsiębiorstw kształtowały się w przedziale 220-285 mln zł. W 2003 roku obserwuje się nieznaczny (około 2-procentowy) przyrost przychodów w dwóch jednostkach, a w jednym przedsiębiorstwie ich spadek (około 6-procentowy). Rok 2004 był dla tej grupy przedsiębiorstw rokiem pomyślnym, gdyż sprzedaż w całej grupie wzrosła o 50%. Warto podkreślić, iż tendencja wzrostowa w przychodach ze sprzedaży nie miała odzwierciedlenia w wypracowanym zysku netto, co może wskazywać na prowadzenie kosztochłonnej działalności lub brak rzetelnej kontroli kosztów. Wyjątek stanowi drugie przedsiębiorstwo, w którym zysk netto miał tendencję wzrostową.

Przedsiębiorstwa trzeciej grupy to jednostki największe pod względem posiadanego majątku. Wartość aktywów w badanym okresie prawie we wszystkich jednostkach wynosiła ponad 200 mln zł i przez cały okres była systematycznie powiększana.

Największe przedsiębiorstwo tej grupy posiadało w 2002 roku majątek o wartości 528 mln zł, który w 2004 roku wzrósł o 11% i wyniósł 584 mln zł. Największy przyrost majątku obserwuje się w przypadku trzeciego przedsiębiorstwa, które w ciągu trzech lat powiększyło posiadany majątek trzykrotnie. Taki przyrost był wynikiem m.in. wykonania inwestycji, które w 2002 roku średnio wynosiły 18 mln zł, w 2003 roku – 22 mln zł i w 2004 roku – 70 mln zł.

Średnie przychody ze sprzedaży w tej grupie wynosiły w 2002 roku 565 mln zł, w 2003 roku – 690 mln zł i w 2004 roku – 986 mln zł. W tej grupie przedsiębiorstw obserwuje się taką zależność, że wartość przychodów rośnie wraz z wartością posiadanego majątku. Osiągnięte przychody dały podstawę do wypracowania zysku netto, którego przyrost obserwuje się prawie we wszystkich jednostkach przez cały okres badawczy. Przeciętny zysk netto w 2002 roku wyniósł 5,2 mln zł, a w latach 2003 i 2004 nieco ponad 17 mln zł.

Reasumując, można stwierdzić, iż przedsiębiorstwa drugiej grupy wypracowały stosunkowo mały zysk netto, co świadczy o kosztochłonnym prowadzeniu działalności. Największy zysk wypracowały przedsiębiorstwa trzeciej grupy, czyli największe. W przypadku małych przedsiębiorstw obserwuje się, obok jednostek wypracowujących dość wysoki zysk netto, także takie, które w badanym okresie poniosły stratę, a tym samym osiągnęły niski poziom stopy zwrotu z kapitału. Sytuacja ta zmieniła się w 2004 roku, tj. w pierwszym roku przynależności Polski do struktur Unii Europejskiej, w którym wszystkie badane przedsiębiorstwa wypracowały duże przychody pozwalające pokryć poniesione koszty, a tym samym wypracować zysk. To znalazło przełożenie na wartość poszczególnych wskaźników kształtujących wskaźnik rentowności kapitału własnego.

Rentowność przedsiębiorstw sektora mięsnego

W tabeli 1 przedstawiono kształtowanie się rentowności w małych przedsiębiorstwach. Z danych wynika, że przedsiębiorstwa tej grupy jako jedyne wśród badanych jednostek w latach 2002 i 2003 wypracowały stratę, która ma widoczne przełożenie na kształtowanie się wskaźników rentowności.

Tabela 1

Model analizy wskaźnikowej DuPonta przedsiębiorstw pierwszej grupy
Modell von DuPont-Analyse von der ersten Betriebsgruppe

	2002	2003	2004		2002	2003	2004		2002	2003	2004		2002	2003	2004		2002	2003	2004
1	-2 532	104	1 015	Zysk netto (ys. z)	-2,617	0,048	0,408	(7 = 1:2) ROS (%)	1	-3,363	0,135	1,192	(8 = 6:7) ROA (%)	1	-16,367	0,668	6,481	(9 = 8:(1 - S) ROE (%)	
2	11 012	5 593	7 865	Netto-gewinn (Tsd. Zl)	10,580	4,933	5,238		2	25,330	11,804	14,840		2	39,716	17,973	21,665		
3	1 716	-773	1 874	Sprzedaż (ys. z)	1,262	-0,599	1,398		3	3,813	-1,486	3,717		3	10,173	-4,803	10,429		
4	425	-520	2 222	Verkauf (Tsd. Zl)	0,441	-0,582	1,938		4	1,418	-1,797	5,845		4	6,289	-11,848	13,349		
1	96 753	217 829	248 695	(2) Sprzedaż (ys. z) Verkauf (Tsd. Zl)	1	1,285	2,824	2,921	(6 = 2:3) Rotacja aktywów Umschlag der Aktiven			1	0,795	0,798	0,816	(S = 5,4) Struktura kapitału Struktur des Kapitals			
2	104 082	113 386	150 145		2	2,394	2,393	2,833	2	0,362	0,343	0,315							
3	135 989	129 007	134 069		3	3,022	2,480	2,659	3	0,625	0,691	0,644							
4	96 319	89 339	114 632		4	3,213	3,087	3,016	4	0,775	0,848	0,562							
1	75 283	77 142	85 131	(3) Aktywa ogółem (ys. z) Aktiven (Tsd. Zl)	1	59 813	61 568	69 469	(5) Zobowiązania ogółem (ys. z) Schulden (Tsd. Zl)			1	0,795	0,798	0,816	(S = 5,4) Struktura kapitału Struktur des Kapitals			
2	43 474	47 383	52 997		2	15 747	16 264	16 695	2	0,362	0,343	0,315							
3	45 002	52 026	50 413		3	28 134	35 931	32 444	3	0,625	0,691	0,644							
4	29 978	28 938	38 013		4	23 220	24 549	21 367	4	0,775	0,848	0,562							
1	75 283	77 142	85 131	(4) Kapitał ogółem (ys. z) Kapital (Tsd. Zl)	1	75 283	77 142	85 131				1	0,795	0,798	0,816	(S = 5,4) Struktura kapitału Struktur des Kapitals			
2	43 474	47 383	52 997		2	43 474	47 383	52 997	2	0,362	0,343	0,315							
3	45 002	52 026	50 413		3	45 002	52 026	50 413	3	0,625	0,691	0,644							
4	29 978	28 938	38 013		4	29 978	28 938	38 013	4	0,775	0,848	0,562							

Wskaźnik rentowności przychodów w badanej grupie generalnie kształtował się na niskim poziomie. W przedsiębiorstwach pierwszej grupy średni obrót aktywami kształtował się na poziomie 2,7, co wskazuje, że nie był największy wśród wszystkich badanych jednostek. Te dwa czynniki wpłynęły w konsekwencji na niezbyt wysoki poziom rentowności aktywów, która jako kolejny czynnik wpłynęła na utrzymanie wskaźnika rentowności kapitału na dość niskim poziomie.

Należy zaznaczyć, iż inna sytuacja miała miejsce w 2004 roku, kiedy to stopa zwrotu we wszystkich przedsiębiorstwach była zadowalająca, gdyż z 1 zł zaangażowanego kapitału można było w tych jednostkach uzyskać od 6,5 gr do 21,7 gr. Na tę sytuację miał wpływ przede wszystkim dodatni wynik finansowy netto w każdym przedsiębiorstwie tej grupy.

Omawiając tę grupę przedsiębiorstw, nie można pominąć faktu, iż w jednej jednostce sytuacja była odmienna, tzn. przez trzy kolejne lata uzyskiwała ona stopę zwrotu kapitału na dość wysokim poziomie. Podobnie kształtowały się wartości poszczególnych wskaźników uwzględnionych w strukturze modelu. Na tej podstawie nasuwa się wniosek, iż przyczyną takiej sytuacji jest przede wszystkim wypracowany zysk netto, który kształtował się przez cały okres badawczy na stosunkowo wysokim poziomie. Stopa zwrotu mogłaby być jeszcze korzystniejsza, gdyby zarządzający wykorzystali w finansowaniu zjawisko dźwigni finansowej.

Kształtowanie wskaźników rentowności w przedsiębiorstwach drugiej grupy przedstawiono w tabeli 2. Wskaźniki rentowności przychodów w tej grupie kształtowały się na niskim poziomie i z każdym rokiem malały. Przeciętna wartość wskaźnika w tej grupie wyniosła w 2002 roku 0,95%, w 2003 roku – 0,54% i w 2004 roku – 0,25%.

Wskaźnik rentowności aktywów jest iloczynem rentowności sprzedaży i rotacji aktywów. Przedsiębiorstwa tej grupy charakteryzują się największą aktywnością działania, czego dowodem jest osiągnięcie wskaźnika rotacji majątku na najwyższym poziomie wśród badanych jednostek. W tej grupie przedsiębiorstw obrót majątkiem wynosił średnio ponad trzy razy w roku. Ta dość duża aktywność wpłynęła nieznacznie na poziom rentowności aktywów; wskaźnik ten kształtował się w badanym okresie w przedziale 0-2%, z wyjątkiem 2002 roku, kiedy to jedno z przedsiębiorstw uzyskało poziom tego wskaźnika 8%. Stan ten jednak nie był stabilny, ponieważ w kolejnych latach ta jednostka miała coraz słabsze wyniki.

Przedstawiona sytuacja przyczyniła się do tego, że stopa zwrotu kapitału w tej grupie przedsiębiorstw również nie była zbyt wysoka, z wyjątkiem pierwszego roku, kiedy to pierwsze przedsiębiorstwo wypracowało 16 gr z 1 zł zaangażowanego kapitału własnego, oraz 2004 roku, kiedy druga jednostka wygenerowała 9 gr.

Przedsiębiorstwa gospodarujące największym majątkiem wśród badanych jednostek wypracowały lepsze wyniki w porównaniu z przedsiębiorstwami poprzednich grup. To może wskazywać, że wartość aktywów jest czynnikiem znacznie wpływającym na poziom rentowności przedsiębiorstw sektora mięsnego.

W przypadku przedsiębiorstw tej grupy uzyskany poziom wskaźnika rentowności kapitału własnego był wyraźną zależnością między sprzedażą, efektywnością gospodarowania i strukturą kapitału. Można stwierdzić, iż w tej grupie przedsiębiorstw wszystkie te czynniki jednakowo wpływały na stopę zwrotu, nie tak jak w grupie drugiej, gdzie szybka rotacja aktywów pozytywnie wpłynęła na rentowność aktywów, jednak nie mogła „pokonać” kosztochłonnej działalności. Na tej podstawie można uznać, iż w trzeciej grupie zadowalający poziom rentowności kapitału własnego (w 2004 roku w przedziale 4,5-19%) był skutkiem zarówno dużych przychodów, jak i kontroli kosztów, aktywności majątku oraz utrzymania odpowiedniej struktury kapitału (tab. 3).

Tabela 2

Model analizy wskaźnikowej DuPonta przedsiębiorstw drugiej grupy
 Modell von DuPont-Analyse von der zweiten Betriebsgruppe

		2002	2003	2004			2002	2003	2004			2002	2003	2004			2002	2003	2004	
		Zysk netto (tys. zł) Nettogewinn (Tsd. Zl)			Zysk netto (tys. zł) Nettogewinn (Tsd. Zl)			Zysk netto (tys. zł) Nettogewinn (Tsd. Zl)					Zysk netto (tys. zł) Nettogewinn (Tsd. Zl)					Zysk netto (tys. zł) Nettogewinn (Tsd. Zl)		
1	7 367	2 591	3 020	1 870	1	2 580	0 893	0 002	0 002	7 = 1,2	1	8 492	2 855	0 008	8 = 6,7	1	16 322	5 429	0 019	9 = 8, (1 - S)
2	45	302	1 870	639	2	0 020	0 144	0 531	0 531	ROS (%)	2	0 090	0 599	1 835	ROA (%)	2	0 262	1 719	9 444	ROE (%)
3	608	1 329	639		3	0 265	0 568	0 202	0 202		3	0 766	1 744	0 633		3	1 140	2 496	1 043	
		Sprzedaz (tys. zł) Verkauf (Tsd. Zl)			Sprzedaz (tys. zł) Verkauf (Tsd. Zl)			Sprzedaz (tys. zł) Verkauf (Tsd. Zl)					Sprzedaz (tys. zł) Verkauf (Tsd. Zl)					Sprzedaz (tys. zł) Verkauf (Tsd. Zl)		
1	285 505	290 012	428 141		1	3 291	3 196	3 759	3 759	6 = 2,3	1	8 492	2 855	0 008	8 = 6,7	1	16 322	5 429	0 019	9 = 8, (1 - S)
2	221 596	209 272	351 848		2	4 451	4 152	3 452	3 452	Rotacja aktywów Umschlag der Aktiven	2	0 090	0 599	1 835	ROA (%)	2	0 262	1 719	9 444	ROE (%)
3	229 207	234 016	316 989		3	2 852	3 071	3 142	3 142		3	0 766	1 744	0 633		3	1 140	2 496	1 043	
		Aktywa ogółem (tys. zł) Aktiven (Tsd. Zl)			Aktywa ogółem (tys. zł) Aktiven (Tsd. Zl)			Aktywa ogółem (tys. zł) Aktiven (Tsd. Zl)					Aktywa ogółem (tys. zł) Aktiven (Tsd. Zl)					Aktywa ogółem (tys. zł) Aktiven (Tsd. Zl)		
1	86 750	90 756	113 910		1	41 615	43 030	66 189	66 189	5 = 5,4	1	0 480	0 474	0 581	S = 5,4	1	16 322	5 429	0 019	9 = 8, (1 - S)
2	49 789	50 406	101 924		2	32 589	32 840	82 124	82 124	Zobowiązania ogółem (tys. zł) Schulden (Tsd. Zl)	2	0 655	0 652	0 806	Struktura kapitału	2	0 262	1 719	9 444	ROE (%)
3	80 374	76 213	100 887		3	27 055	22 963	39 608	39 608		3	0 337	0 301	0 393	Struktur des Kapitals	3	1 140	2 496	1 043	
		Kapitał ogółem (tys. zł) Kapital (Tsd. Zl)			Kapitał ogółem (tys. zł) Kapital (Tsd. Zl)			Kapitał ogółem (tys. zł) Kapital (Tsd. Zl)					Kapitał ogółem (tys. zł) Kapital (Tsd. Zl)					Kapitał ogółem (tys. zł) Kapital (Tsd. Zl)		
1	86 750	90 756	113 910		1	86 750	90 756	113 910	113 910	4 = 4	1	0 480	0 474	0 581	Struktura kapitału	1	16 322	5 429	0 019	9 = 8, (1 - S)
2	49 789	50 406	101 924		2	49 789	50 406	101 924	101 924		2	0 655	0 652	0 806	Struktur des Kapitals	2	0 262	1 719	9 444	ROE (%)
3	80 374	76 213	100 887		3	80 374	76 213	100 887	100 887		3	0 337	0 301	0 393	Struktur des Kapitals	3	1 140	2 496	1 043	

W celu podsumowania wyników wszystkich przedsiębiorstw w tabeli 4 przedstawiono wskaźniki referencyjne dla rentowności sektora mięsnego wykorzystywane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oceny ekonomicznej wniosków o pomoc finansową z funduszy unijnych. Z przedstawionych danych wynika, że przedsiębiorstwa należące do liderów branży rolno-spożywczej osiągnęły w większości przypadków wyższy poziom wskaźnika zwrotu kapitału własnego niż to było przyjęte dla tego okresu. Pozostałe wskaźniki ujęte w przeprowadzonej analizie także przekraczały wartości referencyjne. Na tej podstawie można stwierdzić, iż analizowane jednostki gospodarcze, mimo małych wartości wskaźników rentowności uwzględnionych w badaniach, mogą być uważane za dobre i konkurencyjne.

Tabela 4

Wielkość wskaźników referencyjnych przyjętych przez ARiMR
Referenzkennziffern von der Agentur fuer Restrukturisierung und Modernisierung
der Landwirtschaft

Wskaźnik – Kennziffer	Wskaźniki referencyjne – Referenzkennziffern	
	2002/03	2004
ROS	0,97	1,66
ROA	.	0,38
ROE	-3,0	2,8
ER	39,4	39,1

Na taką sytuację składa się wiele czynników, wśród których już wcześniej wymieniano np. właściwą strategię finansowania majątku lub szybki obrót aktywami. Obok tych czynników należy w przypadku tych przedsiębiorstw także wymienić i podkreślić systematyczne prowadzenie ewidencji i przygotowywanie sprawozdań finansowych, które są podstawą bieżącej oceny i weryfikacji działania.

Podsumowanie i wnioski

Z przeprowadzonych badań wynika, że kondycja finansowa przedsiębiorstw sektora mięsnego generalnie poprawia się. Do osiągnięcia tych sukcesów gospodarczych każda jednostka wykorzystuje różne metody. Z analizy DuPonta można wnioskować, że:

1. Stosunkowo duży wpływ na wzrost rentowności kapitału własnego, w całym okresie badawczym we wszystkich grupach, miał wskaźnik sprzedaży, który na szczególnie niskim poziomie kształtował się w 2002 roku,
2. Przedsiębiorstwa, chcąc poprawić swe wyniki, dążyły systematycznie do lepszego wykorzystania posiadanego majątku, na co wskazuje rosnący poziom wskaźnika rotacji aktywów. Jednak obrót majątkiem często nie mógł „pokonać” kosztochłonnej produkcji.
3. Przedsiębiorstwa dysponujące większym majątkiem uzyskiwały wyższy poziom rentowności sprzedaży, co z kolei może oznaczać, iż te jednostki stosują lepszą strategię cenową i rzetelnie kontrolują koszty.

4. Badane jednostki stosują bezpieczną strategię finansowania majątku. Prawdopodobnie duże ryzyko rynkowe powstrzymuje zarządzających od zastosowania bardziej agresywnych strategii finansowania majątku. A ta przyniosłaby dalszą poprawę stopy zwrotu z kapitału własnego przedsiębiorstwa. Potwierdzeniem tego wniosku może być sytuacja przedsiębiorstwa drugiego z grupy drugiej, w którym wprowadzenie kapitału obcego przyniosło pozytywne rezultaty, czego dowodem są uzyskane wyniki finansowe.

Literatura

- Agencja** Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. (2005). <http://www.arimr.gov.pl>.
- Analiza** finansowa w przedsiębiorstwie. (1999). Red. L. Bednarski. PWE, Warszawa.
- Czerwińska-Kayzer D., Bieniasz A.** (2004): Rentowność przedsiębiorstw sektora mleczarskiego. Roczn. Nauk. SERiA 6, 2: 38-41.
- Jarka S.** (2005): Wykorzystanie analizy DuPonta do oceny rentowności przedsiębiorstw. Roczn. Nauk. SERiA 7, 1: 98-102.
- Polskie przedsiębiorstwa.** Lista 1500. (2003). Rzeczpospolita 9.10.2003.
- Polskie przedsiębiorstwa.** Lista 2000. (2004). Rzeczpospolita 12.10.2004.
- Polskie przedsiębiorstwa.** Lista 2000. (2005). Rzeczpospolita 30.11.2005.
- Rachunkowość** finansowa i podatkowa. (2005). Red. T. Cebrowska. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- Żwirbła A.** (2006): Analiza według modelu DuPonta – zastosowanie praktyczne. Rachunkowość 1: 10-15.

RENTABILITAET VON FLEISCHBETRIEBE IN JAHREN 2002-2004

Z u s a m m e n f a s s u n g

Hoehhe: Verkauf, Rentabilitaet und Investitionsaufgabe sind erwartene Ergebnisse im Betrieb, weil sie nicht nur auf Finanzsituation eines Betriebs selbst einfließen, aber wirken auch auf Gruendung von neue Arbeitsplaetze oder Konkurrenz auf dem Markt ein. Damit die Betriebe erwartene Ergebnisse bekommen koennten, soll ihre wirtschaftliche Lage kontrolliert werden.

Zur Kontrolle und Beurteilung der Finanzsituation im Betrieb benutzt man verschiedene Methoden, eine von ihnen ist die DuPont-Analyse. Sie erlaubt schnell eine Einschaeztung durchzufuehren und einfließende Faktoren auf die Kapitalrentabilitaet zu zeigen.

Diese Methode wurde zur Einschaeztung die Rentabilitaet von Fleischbetriebe in Jahren 2002-2004 benutzt. Aus durchgefuehrten Untersuchung geht es hervor, daß die Finanzsituation von Fleischbetrieben in untersuchenden Zeit sich verbessert. Zu dieser Verbesserung jeder Betrieb benutzt anderes Verfahren. Allgemein kann man sagen, daß:

- auf Wachstum der Kapitalrentabilitaet, vor allem die Verkaufsrentabilitaet und Vermoegenrotation eingeflossen haben,
- die untersuchenden Betriebe jedes Jahres zu bessere Benutzung des Vermoegens trachten,
- Großteil von untersuchenden Betriebe eine stabile Strategie der Vermoegensfinanzierung realisieren. Und Analyse zeigt, daß sie eine Kapitalstruktur verbessert werden sollen,
- diese Betriebe, in denen groeßeres Vermoegen benutzt wurde, bessere Verkaufsergebnisse erarbeitet haben. Wahrscheinlich ist es so, weil in diesen Betrieben bessere Preispolitik oder Kostenkontrolle durchgefuehrt wurde.